

Υπόθεση C-90/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

10 Φεβρουαρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Λιθουανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

10 Φεβρουαρίου 2022

Αναιρεσείουσα:

Gjensidige ADB

Αναιρεσίβλητες:

Rhenus Logistics UAB

ACC Distribution UAB

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αγωγή αποζημίωσης, λόγω υποκατάστασης, της Gjensidige ADB, αναιρεσείουσας, κατά της Rhenus Logistics UAB, αναιρεσίβλητης.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση αναιρέσεως αφορά τις νομικές διατάξεις που ρυθμίζουν την έννοια συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας, συναφθείσας μεταξύ των συμβαλλομένων σε σύμβαση διεθνούς μεταφοράς, στο πλαίσιο του καθορισμού τόσο της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της διαφοράς που ανέκυψε από την εν λόγω σύμβαση όσο και των έννομων συνεπειών της παράβασης των κανόνων περί εκκρεμοδικίας. Το ζήτημα που ανέκυψε στην υπό κρίση υπόθεση και αφορά τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων των κρατών μελών που πρέπει να επιληφθούν της διαφοράς εμπίπτει στο κανονιστικό πεδίο του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την

αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: κανονισμός 1215/2012), και της Σύμβασης περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων (1956) (στο εξής: Σύμβαση CMR).

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει το άρθρο 71 του κανονισμού 1215/2012, λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 25, 29 και 31 και των αιτιολογικών σκέψεων 21 και 22 αυτού, την έννοια ότι επιτρέπει την εφαρμογή του άρθρου 31 της Σύμβασης CMR και σε περιπτώσεις στις οποίες διαφορά επιπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής αμφοτέρων των εν λόγω νομικών πράξεων αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας;

2. Λαμβανομένης υπόψη της βούλησης του νομοθέτη να ενισχύσει την προστασία συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επιδέχεται το άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 1215/2012 ευρύτερης ερμηνείας, υπό την έννοια ότι δεν καλύπτει μόνον το τμήμα 6 του κεφαλαίου II του εν λόγω κανονισμού αλλά και το τμήμα 7 αυτού;

3. Κατόπιν εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών της επίμαχης κατάστασης και των έννομων συνεπειών τους, έχει ο χρησιμοποιούμενος στον κανονισμό 1215/2012 όρος «δημόσια τάξη» την έννοια ότι καλύπτει, ως λόγο για τη μη αναγνώριση δικαστικής απόφασης άλλου κράτους μέλους, την περίπτωση κατά την οποία η εφαρμογή ειδικής σύμβασης, όπως η Σύμβαση CMR, δημιουργεί έννομη κατάσταση κατά την οποία δεν τηρούνται στην ίδια υπόθεση και οι δύο συμφωνίες, ήτοι τόσο η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας όσο και η συμφωνία για το εφαρμοστέο δίκαιο;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και του διεθνούς δικαίου και νομολογία του Δικαστηρίου

Αιτιολογικές σκέψεις 21 και 22 και άρθρα 25, 29, 31, 45 και 71 του κανονισμού 1215/2012· άρθρα 31 και 41 της Σύμβασης CMR.

Απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2003, Gasser, C-116/02, σημείο 2 του διατακτικού· απόφαση της 28ης Απριλίου 2009, Αποστολίδης, C-420/07, σκέψη 58· απόφαση της 4ης Μαΐου 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, σκέψεις 48, 49 και 51· απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Nipponkoa Insurance Co. (Europe), C-452/12, σκέψεις 40, 42 και 44· απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, σημείο 2 του διατακτικού· απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, σκέψη 49· απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Diageo Brands, C-681/13, σκέψη 39 και σημείο 1 του διατακτικού· προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot της 6ης Σεπτεμβρίου 2018 στην υπόθεση Liberato, C-386/17, σημεία 74 έως 90 και 94· απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Liberato, C-386/17, διατακτικό.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο πελάτης, ACC Distribution UAB, και ο μεταφορέας, Rhenus Logistics UAB, συνήψαν σύμβαση παροχής υπηρεσιών μεταφοράς (στο εξής: σύμβαση μεταφοράς) εξοπλισμού πληροφορικής από τις Κάτω Χώρες στη Λιθουανία. Η Rhenus Logistics UAB δεν μετέφερε η ίδια τα εμπορεύματα· πραγματικός μεταφορέας ήταν η πολωνική εταιρεία Kark-Trans PPHU. Τη νύχτα της 23ης προς την 24η Ιανουαρίου 2017 μέρος του φορτίου (5 155 κιλά) εκλάπη, όταν ο οδηγός του φορτηγού που το μετέφερε σταμάτησε σε μη προστατευμένο χώρο στάθμευσης στη Γερμανία.
- 2 Το άρθρο 2 του τμήματος της σύμβασης μεταφοράς, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ευθύνη των συμβαλλομένων», προβλέπει ότι «διαφορές και διαφωνίες οι οποίες ενδέχεται να ανακύψουν κατά την εκτέλεση της παρούσας σύμβασης επιλύονται, κατά το δυνατόν, με διαπραγμάτευση μεταξύ των συμβαλλομένων». Κατά το άρθρο 3 του ίδιου τμήματος, «σε περίπτωση μη επίλυσης των διαφορών και διαφωνιών με διαπραγμάτευση μεταξύ των συμβαλλομένων, διεθνή δικαιοδοσία και κατά τόπον αρμοδιότητα για την εκδίκαση της διαφοράς έχει το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου είναι καταχωρισμένη η νόμιμη διεύθυνση του πελάτη». Δεδομένου ότι η καταστατική έδρα (διεύθυνση) του πελάτη, ACC Distribution UAB, βρίσκεται στη Λιθουανία, οι συμβαλλόμενοι στη σύμβαση μεταφοράς συμφώνησαν στη διεθνή δικαιοδοσία των λιθουανικών δικαστηρίων για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την εκτέλεση της σύμβασης.
- 3 Ο ασφαλιστής, Gjensidige ADB, είχε ασφαλίσει εμπορεύματα που ανήκαν στον λήπτη της ασφάλειας, ACC Distribution UAB, για κάθε κίνδυνο κατά τη διάρκεια της σύμβασης, η οποία εκτεινόταν από την 1η Ιανουαρίου 2017 έως την 31η Δεκεμβρίου 2017. Η Gjensidige ADB αναγνώρισε την κλοπή εμπορευμάτων ως ασφαλισμένο κίνδυνο και, την 21η Απριλίου 2017, κατέβαλε ασφαλιστική αποζημίωση ύψους 205 108,89 ευρώ στον λήπτη της ασφάλειας, ACC Distribution UAB.
- 4 Στις 3 Φεβρουαρίου 2017, οι εταιρίες Post & Co Belgium BVBA και Rhenus Logistics UAB άσκησαν αρνητική αναγνωριστική αγωγή, υπ' αριθ. C/02/329931/HA ZA 17-290, ενώπιον του πρωτοδικείου Zeeland-West-Brabant, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών (στο εξής: ολλανδικό δικαστήριο), κατά των ACC Distribution UAB, Gjensidige ADB, Dell Technology and solutions Limited και Dell (PS) Limited, εναγομένων, για τον καθορισμό των ορίων της αστικής ευθύνης του μεταφορέα. Κατά τη δίκη, οι εναγόμενες, ACC Distribution UAB και Gjensidige ADB, προέβαλαν ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας, υποστηρίζοντας ότι το δικαστήριο θα πρέπει να κρίνει εαυτό αναρμόδιο να επιληφθεί της υπόθεσης λόγω της συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας που είχε συναφθεί μεταξύ των συμβαλλομένων στη σύμβαση μεταφοράς. Με απόφαση της 23ης Αυγούστου 2017 το ολλανδικό δικαστήριο απέρριψε την ένσταση των εναγομένων με την αιτιολογία ότι η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας που είχε συναφθεί μεταξύ των συμβαλλομένων στη σύμβαση μεταφοράς, η οποία

περιορίζει την επιλογή των δικαστηρίων που έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 31 της Σύμβασης CMR, αντέβαινε στην εν λόγω διάταξη της Σύμβασης CMR και ήταν άκυρη και άνευ ισχύος, βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 1, της Σύμβασης CMR.

- 5 Στις 19 Σεπτεμβρίου 2017, η Gjensidige ADB, ενάγουσα, άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της Rhenus Logistics UAB, εναγομένης, ενώπιον του Kauno apygardos teismas (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Kaunas, Λιθουανία, στο εξής: πρωτοβάθμιο δικαστήριο), με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας ύψους 205 108,89 εντόκως. Η ενάγουσα, Gjensidige ADB, υποστήριξε ότι, μετά την καταβολή της ασφαλιστικής αποζημίωσης για κλοπή εμπορευμάτων στον αντισυμβαλλόμενο του ασφαλιστή, ACC Distribution UAB, η απαίτηση αυτού κατά του μεταφορέα, Rhenus Logistics UAB, λόγω αστικής ευθύνης βάσει της σύμβασης μεταφοράς, μεταβιβάστηκε σε αυτήν λόγω υποκατάστασης.
- 6 Η εναγομένη, Rhenus Logistics UAB, ζήτησε να μην εκδικαστεί η αγωγή. Επισήμανε ότι η άσκηση αγωγής ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου δημιούργησε κατάσταση εκκρεμοδικίας, η οποία θα πρέπει να επιλυθεί αναγνωρίζοντας τη διεθνή δικαιοδοσία του ολλανδικού δικαστηρίου να επιληφθεί της διαφοράς μεταξύ των διαδίκων, καθότι η ένδικη διαδικασία ενώπιον του ολλανδικού δικαστηρίου είναι προγενέστερη.
- 7 Με διάταξη της 12ης Μαρτίου 2018 το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία εν αναμονή της έκδοσης αμετάκλητης απόφασης επί της αγωγής υπ' αριθ. C/02/329931/HA ZA 17-290, η οποία εκδικαζόταν από το ολλανδικό δικαστήριο· το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έκανε δεκτό το αίτημα της εναγομένης, Rhenus Logistics UAB, περί μη εκδίκασης της αγωγής. Με διάταξη της 19ης Ιουλίου 2018, το Lietuvos apeliacinis teismas (εφετείο Λιθουανίας, στο εξής: εφετείο) επικύρωσε τη διάταξη του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 2018. Το εφετείο, αφού έλαβε υπόψη τη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχεται στη σύμβαση μεταφοράς και το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, έκρινε ότι τα λιθουανικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Επιπλέον, αποφάνθηκε ότι δεν δικαιολογούνταν, εν προκειμένω, η εφαρμογή των διατάξεων περί εναλλακτικής δωσιδικίας και των κανόνων περί εκκρεμοδικίας που προβλέπονται στο άρθρο 31, παράγραφοι 1 και 2, της Σύμβασης CMR, καθότι τέτοια εφαρμογή θα παραβίαζε τις θεμελιώδεις αρχές του κανονισμού 1215/2012, και ειδικότερα τη δυνατότητα πρόβλεψης του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία και την αποτελεσματικότητα της συμφωνίας των συμβαλλομένων.
- 8 Με απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2019 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις υπ' αριθ. C/02/329931/HA ZA 17-290 και 17-824, το ολλανδικό δικαστήριο αναγνώρισε ότι η ευθύνη των εναγουσών, Rhenus Logistics UAB και Post & Co Belgium BVBA, έναντι των εναγομένων, ACC Distribution UAB, Gjensidige ADB, Dell Technology and solutions Limited και Dell (PS) Limited, ήταν περιορισμένη και δεν μπορούσε να υπερβαίνει το ύψος της αποζημίωσης που

προβλέπεται στο άρθρο 23, παράγραφος 3, της Σύμβασης CMR. Δεν ασκήθηκε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης.

- 9 Σε εκτέλεση της απόφασης του ολλανδικού δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2019, η εναγομένη, Rhénus Logistics UAB, κατέβαλε, στις 14 Φεβρουαρίου 2020, ποσό 61 229,05 ευρώ (αποζημίωση ύψους 40 854,20 ευρώ και τόκους) στην ενάγουσα, Gjensidige ADB. Στις 11 Μαΐου 2020 η ενάγουσα υπέβαλε αίτηση μερικής απόσυρσης της αγωγής (κατά το ποσό των 40 854,20 ευρώ) και ζήτησε την καταβολή του υπόλοιπου ποσού της αποζημίωσης ύψους 164 254,69 ευρώ. Με διάταξη της 12ης Φεβρουαρίου 2020 το πρωτοβάθμιο δικαστήριο συνέχισε την ανασταλείσα διαδικασία.
- 10 Με απόφαση της 22ας Μαΐου 2020 το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκανε δεκτή τη μερική απόσυρση της αγωγής της ενάγουσας, Gjensidige ADB, (κατά το ποσό των 40 854,20 ευρώ), περατώνοντας το συγκεκριμένο μέρος της δίκης, και απέρριψε κατά τα λοιπά την αγωγή. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η αμετάκλητη απόφαση του ολλανδικού δικαστηρίου παρήγε έννομα αποτέλεσμα στην υπό κρίση υπόθεση.
- 11 Με διάταξη της 25ης Φεβρουαρίου 2021, το εφετείο επικύρωσε την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου της 22ας Μαΐου 2020. Το εφετείο αποφάνθηκε ότι, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων στη σύμβαση μεταφοράς σχετικά με τον τόπο επίλυσης των διαφορών τους, η άσκηση αγωγής ενώπιον λιθουανικού δικαστηρίου ήταν δυνατή τόσο βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 (αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία) όσο και βάσει των εναλλακτικών κανόνων καθορισμού της διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της Σύμβασης CMR. Το εφετείο έκρινε ότι η εφαρμογή, εν προκειμένω, των εναλλακτικών κανόνων που προβλέπονται στη Σύμβαση CMR για τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας, για την επίλυση της διαφοράς που είχε ανακύψει μεταξύ των συμβαλλομένων, δεν παραβίαζε τις βασικές αρχές του κανονισμού 1215/2012 και δεν είχε συνέπειες για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που θα προέκυπταν από την εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012. Αφού εκτίμησε την περίπτωση τυχόν ταύτισης της εκδικαζόμενης αγωγής αποζημίωσης λόγω υποκατάστασης και της εκδικασθείσας από το ολλανδικό δικαστήριο αγωγής με αίτημα τον καθορισμό των ορίων της αστικής ευθύνης του μεταφορέα, το εφετείο έκρινε ότι δεν πληρούνται η προϋπόθεση της ταυτότητας της διαφοράς (διαφορετικοί διάδικοι, διαφορετική νομική βάση των αιτημάτων της αγωγής), πλην όμως οι διαφορές θα πρέπει να θεωρηθούν οπωσδήποτε συναφείς (το αντικείμενο των αγωγών και τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίζονται οι δύο υποθέσεις συμπίπτουν). Κατά το εφετείο, ορθώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο βασίστηκε στην απόφαση του ολλανδικού δικαστηρίου –το οποίο διαπίστωσε την περιορισμένη αστική ευθύνη της εναγομένης– ως εξακριβωμένο πραγματικό γεγονός και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν δικαιολογούνταν η επανεξέταση του ζητήματος της εφαρμογής ευρύτερης αστικής ευθύνης.

- 12 Στις 2 Ιουνίου 2021 το Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Ανώτατο Δικαστήριο της Λιθουανίας, στο εξής: ακυρωτικό δικαστήριο) επέτρεψε την εκ μέρους της Gjensidige ADB άσκηση αναιρέσεως κατά της διάταξης του εφετείου της 25ης Φεβρουαρίου 2021, με την οποία η ανααιρεσείουσα ζήτησε επίσης την υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, προκειμένου να διευκρινιστεί αν η συμφωνηθείσα διεθνής δικαιοδοσία θα πρέπει να χαρακτηριστεί αποκλειστική στην υπό κρίση υπόθεση, καθώς και να προσδιοριστούν οι έννομες συνέπειες της μη τήρησής της. Με την αναίρεση, η ανααιρεσείουσα υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι, δεδομένου ότι υπάρχει σύγκρουση των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται, αφενός, στη Σύμβαση CMR και, αφετέρου, στον κανονισμό 1215/2012, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη νομική διάταξη του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, η οποία εξομοιώνει με αποκλειστική δικαιοδοσία τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων κράτους μέλους που προσδιορίζεται στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας. Κακώς το εφετείο εφάρμοσε τους εναλλακτικούς κανόνες για τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της Σύμβασης CMR, καθότι η εφαρμογή τους έχει λιγότερο ευνοϊκές συνέπειες για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και δεν διασφαλίζει τις αρχές της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 13 Αντικρούοντας την αναίρεση, η αναηρεσίβλητη, Rhenus Logistics UAB, ζήτησε να απορριφθεί το αίτημα της ανααιρεσείουσας περί υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να επικυρωθεί η διάταξη του εφετείου της 25ης Φεβρουαρίου 2021.

Σκεπτικό του ακυρωτικού δικαστηρίου και η θέση του επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 14 Κατά το αιτούν δικαστήριο, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου, πρέπει να αντληθούν τα ακόλουθα προκαταρκτικά συμπεράσματα: i) οι διατάξεις της Σύμβασης CMR έχουν εφαρμογή σε υποθέσεις διεθνούς δικαιοδοσίας, περιλαμβανομένου του άρθρου 31 αυτής, κατά το οποίο οι συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας δεν προβλέπουν αποκλειστική δικαιοδοσία και μπορούν να παραβλεφθούν μέσω της άσκησης αγωγής ενώπιον ενός εκ των δικαστηρίων που παρατίθενται στο εν λόγω άρθρο (απόφαση Nickel & Goeldner Spedition). ii) η εκτίμηση της ταύτισης των αγωγών για τους σκοπούς της εκκρεμοδικίας πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στον κανονισμό της ΕΕ. iii) στην υπό κρίση υπόθεση, οι αγωγές που ασκήθηκαν ενώπιον του ολλανδικού δικαστηρίου και του λιθουανικού δικαστηρίου είναι ταυτόσημες [απόφαση Nipponkoa Insurance Co. (Europe)]. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις οντότητες που εμπλέκονται, στην υπό κρίση υπόθεση, στα δύο σύνολα ένδικων διαδικασιών στη Λιθουανία και στις Κάτω Χώρες, το άρθρο 29 του κανονισμού 1215/2012 ειδικότερα είναι λυσιτελές από νομικής απόψεως.

- 15 Συγκεκριμένα, το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 προβλέπει ότι εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του άρθρου 31, παράγραφος 2, το οποίο, θεσπίζοντας εξαίρεση στον κανόνα της εκκρεμοδικίας, υποχρεώνει το δικαστήριο οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους να αναστείλει τη διαδικασία έως ότου το δικαστήριο το οποίο επελήφθη βάσει της συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας κρίνει ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας. Εξάλλου, το άρθρο 31, παράγραφος 3, του κανονισμού 1215/2012 υποχρεώνει κάθε άλλο δικαστήριο να κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο εάν το δικαστήριο που ορίζεται στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας διαπιστώσει ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία. Επομένως, το άρθρο 29, παράγραφος 1, και το άρθρο 31, παράγραφοι 2 και 3, προβλέπουν εξαίρεση στον γενικό κανόνα της εκκρεμοδικίας βάσει χρονικής προτεραιότητας, σε περιπτώσεις στις οποίες έχει συναφθεί συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 16 Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 31 της Σύμβασης CMR, το δικαστήριο που ορίζεται στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας δεν θεωρείται ότι έχει αποκλειστική δικαιοδοσία. Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, η δικαιοδοσία που προβλέπεται σε συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας θεωρείται αποκλειστική, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν άλλως. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της Σύμβασης και του κανονισμού, οι συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας εκτιμώνται με αντίθετο τρόπο. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι, στο μέτρο που προβλέπει συμφωνίες μη αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας και επιτρέπει την άσκηση αγωγών ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών από εκείνα που ορίζονται στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας, το άρθρο 31 της Σύμβασης CMR μπορεί να αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Το ακυρωτικό δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα του άρθρου 31 της Σύμβασης CMR (στο μέτρο που προβλέπει ιδιαιτέρως ελεύθερη εκτίμηση των συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας) προς τον κανονισμό 1215/2012 από την άποψη της δυνατότητας πρόβλεψης του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία, της ασφάλειας δικαίου για τους ιδιώτες, της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, της ελαχιστοποίησης του κινδύνου παράλληλης εκδίκασης της υπόθεσης, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλων αρχών.
- Οι έννομες συνέπειες της παράβασης των κανόνων της εκκρεμοδικίας όταν έχει συναφθεί συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας*
- 17 Το άρθρο 29 του κανονισμού 1215/2012 δεν προβλέπει άμεσα τις έννομες συνέπειες που επέρχονται εάν το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο δεν λάβει υπόψη τη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας που συνήφθη μεταξύ των διαδίκων με την οποία προβλέπεται η διεθνής δικαιοδοσία άλλου δικαστηρίου και εκδικάσει το ίδιο την αγωγή που ασκήθηκε ενώπιόν του.
- 18 Το γράμμα του κανονισμού 1215/2012 δεν προβλέπει ρητώς λόγο μη αναγνώρισης δικαστικής απόφασης εκδοθείσας σε άλλο κράτος μέλος κατά παράβαση συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας. Η ερμηνεία των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού, υπό την έννοια ότι παράβαση του κανόνα περί εκκρεμοδικίας όταν υφίσταται συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας δεν παράγει καμία έννομη

συνέπεια, μπορεί να οδηγήσει σε κατάσταση στην οποία θα επιτρέπεται, κατ' ουσίαν, η κίνηση δύο ένδικων διαδικασιών συγχρόνως σε ταυτόσημες αγωγές. Σε τέτοια περίπτωση, η αρχή *ubi jus ibi remedium* θα καθίστατο κενή περιεχομένου και θα μπορούσαν να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την καταστρατήγηση του σκοπού του κανονισμού 1215/2012 περί προστασίας των συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας και αναγνώρισης της διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται σε αυτές ως αποκλειστικής.

- 19 Το ακυρωτικό δικαστήριο διερωτάται αν οι διατάξεις του κανονισμού 1215/2012 έχουν την έννοια ότι καταλαμβάνουν την προστασία συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας και στο επίπεδο της αναγνώρισης και της εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων. Παρότι, εν αντιθέσει προς ό,τι συμβαίνει στην περίπτωση του άρθρου 24 του κανονισμού 1215/2012, το οποίο ρυθμίζει την αποκλειστική δικαιοδοσία, οι συμβαλλόμενοι στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας μπορούν να μεταβάλουν τη βούλησή τους όσον αφορά την άσκηση αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου που ορίζεται στη συμφωνία και μπορούν να κάνουν χρήση της δυνατότητας παρέκτασης της διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο άρθρο 26, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 25 του ίδιου κανονισμού χρησιμοποιεί την έννοια της αποκλειστικής δικαιοδοσίας για τον ορισμό της συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας. Επιπλέον, κατά το άρθρο 31 του κανονισμού 1215/2012, προκειμένου οι κανόνες περί εκκρεμοδικίας να έχουν εφαρμογή όταν έχει συναφθεί συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας μεταξύ των διαδίκων, η αγωγή πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του δικαστηρίου που ορίζεται στη συμφωνία και τούτο υποδηλώνει τη βούληση ενός τουλάχιστον εκ των διαδίκων να τηρήσει τη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 20 Στην επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση κατάσταση ανακύπτουν επίσης ζητήματα συμβατότητας προς απαιτήσεις δημόσιας τάξης. Η μη τήρηση συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να έχει για τους διαδίκους πρακτικές συνέπειες οι οποίες δεν περιορίζονται απλώς και μόνο στην εκδίκαση της υπόθεσης από δικαστήριο διαφορετικό από εκείνο που συμφωνήθηκε στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας. Το άρθρο 29 της Σύμβασης CMR, το οποίο ρυθμίζει τη δυνατότητα του μεταφορέα να επικαλεστεί τον περιορισμό της ευθύνης, συνδέει το ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου με τη διεθνή δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου. Η μη τήρηση συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή δικαίου διαφορετικού από εκείνο το οποίο θα εφαρμοζόταν εάν η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας είχε τηρηθεί. Το γεγονός αυτό εγείρει εύλογα ζητήματα σχετικά με τη συμβατότητα του άρθρου 29 της Σύμβασης CMR και τη σχέση του με το άρθρο 3 και το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι), τα οποία αναγνωρίζουν το δικαίωμα των συμβαλλομένων να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο σε σύμβαση μεταφοράς.
- 21 Δεν πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι, σε υπόθεση στην οποία δικαστήριο που δεν ορίστηκε στη συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας αποφασίζει να εκδικάσει την υπόθεση και εφαρμόζει το δίκαιο του επιληφθέντος δικαστηρίου (*lex fori*), ο

εναγόμενος αντιμετωπίζει προβλήματα διεθνούς δικαιοδοσίας και εφαρμοστέου δικαίου, καθότι όχι μόνον η υπόθεσή του εκδικάζεται από δικαστήριο διαφορετικό από εκείνο από το οποίο ανέμενε εύλογα ότι θα εκδικαστεί αλλά εκδικάζεται επίσης βάσει κανόνων τους οποίους ο εναγόμενος δεν είχε την ευκαιρία να λάβει υπόψη ώστε να προσαρμόσει ανάλογα τη συμπεριφορά του στο πλαίσιο της έννομης σχέσης. Επομένως, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για παράδειγμα, όταν υπάρχει παράβαση των κανόνων περί εκκρεμοδικίας λόγω μη τήρησης των εφαρμοστέων κανονισμών και της νομολογίας του Δικαστηρίου ή εάν η εν λόγω παράβαση συνεπάγεται την προσβολή σημαντικότερων δικονομικών δικαιωμάτων, φαίνεται δικαιολογημένη η επίκληση της μη αναγνώρισης της απόφασης για λόγους δημόσιας τάξης στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση.

Σκεπτικό της υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 22 Η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα που παρατίθενται στο διατακτικό της παρούσας διάταξης και υποβάλλονται στο Δικαστήριο είναι καθοριστικής σημασίας στην υπό κρίση υπόθεση, καθότι θα καταστήσει δυνατή την ορθή εφαρμογή διατάξεων του κανονισμού 1215/2012 επί της ερμηνείας των οποίων το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί ακόμη.